

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 4 fl. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 5 cr., a 2-a oară
4 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sunt
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

CÂND și CE?

Trec zile după zile, și cu cât mai mult zilele trec, cu atât mai tare o prea firească neliniște ne cuprinde și ne umple de cele mai mari griji, privitor la mersul treburilor noastre naționale.

E aci milleniul unguresc. Ear' milleniul este o sərbare, care poate se-î înalte sus pe Unguri în fața lumii, și se le întemeze un bun renume, ori apoi se-î pogoare foarte jos, acolo unde li se cuvine, și se le spulbere și rămășițele de nume bun ce mai au! Ear' această înaltare ori pogoare a lor, atârnă dela noi popoarele nemaghiare din această țară!

Îi va înaltă pe Unguri milleniul, dacă în decursul lui, popoarele nemaghiare vor sta cu capetele plecate, liniștite, evlavioase oarecum, ori ar lua chiar, și ele parte la sərbare, alături cu Ungurii: asta ar însemna că în bune mâni este cârmuirea acestei țeri!

Îi va pogori însă pe ei, și-î va arăta lumii drept aceea ce sunt, dacă popoarele nemaghiare nu numai că nu vor lua parte la sərbare, ci chiar își vor arăta și în decursul ei, atunci când mai multă lume străină va fi aici, nemulțumirea lor cea mare și dreaptă față de stările încordate și maștere în care acești cârmuitori le-au împins și înglodat!

Avem noi să mai stăm pe gânduri care din aceste două are să fie ținuta noastră? Nu! Hotărît nu! Noi nu putem alege decât pe aceasta din urmă: se ne arătam nemulțumirea cu toată puterea și bărbăția, ca străinătatea adunată la milleniu, să o iee de nou și de nou la cunoștință, să o vadă și să creadă în această nemulțumire, și să înțeleagă pe viitor și mai bine strigătele și protestele noastre contra nedreptății de care suntem încătușați!

Aceasta este dorința tuturor Românilor, și numai o lucrare în acest înțeles va fi primită cu bucurie de poporul întreg, și va putea ridica earăși însufieșirea obștească, astăzi atât de scăzută, a românimii de pretutindenea! Dar' aceasta este și ținuta pe care au hotărît-o bărbați chemați în adunări recunoscute și mândre. Vom răzima părerea noastră, pe câteva citate.

Punctul 21 al hotărîrilor congresului naționalităților, aceasta coroană a lucrărilor politice a popoarelor nemaghiare din Ungaria, sună:

„Comitetul convocător, are să elaboreze încă înainte de întrunirea proximă a congresului, un Memorand, care în numele popoarelor reprezentate prin această alianță, se expună pe deplin situațiunea, cu scopul de a fi prezentat Maestății Sale Imperiale și Regale!”

Noi nu facem nici o destăinuire, când spunem aci, că acest „Memorand” nou, al tuturor trei popoarelor întovărășite în August vara trecută, s'a plănuit să fie așternut Maestății Sale în ajunul milleniului ori chiar în decursul sərbărilor. Plan foarte frumos și înălțător pentru noi, înspăimântător pentru Unguri.

Când apoi în Septemvrie, a. tr. membrii comitetului național închiși pentru Memorand, au fost dați libertății, ei, fiind încă în Pesta, s'au rostit despre congresul naționalităților și hotărîrile lui, precum urmează (vezi „Tribuna” din 1895, nr. 205, interviu-ul, dictat de ei însiși corespondentului „Tribunei”):

„Și aici amintim faptul de epocală însemnătate: congresul naționalităților. Prin faptul acesta de mare moment (congresul naționalităților), s'a încheiat într'un mod nedelegat alianța între naționalitățile asupraite. Lupta noastră leală și constituțională se extinde pe vastul teren al patriei întregi, a cărei bună-

stare, înflorire și mărire, atârnă dela bunăstarea și îndestulirea popoarelor cari împreună o alcătuiesc. Noi ne exprimăm adesiunea la toate hotărîrile acestui congres!”

Întors acasă, comitetul vechiu a luat în mână earăși el conducerea, dela cel provisor, sub care se îndeplinesc alianța naționalităților. De atunci a trecut vreme la mijloc. A izbucnit cunoscuta »crisă«. Băeții »resfățați« și »rei«, neplăcuți d-lui Dr. Rațiu, au fost scoși dela »Tribuna« și aduși alți mai »buni« și mai plăcuți. Grăitorii pentru îndulcirea Maghiarilor au fost huliți rău, și în numărul seu 19., dela 6 Febr. a. c., așadar în zilele stăpânirii celor ce și azi o conduc, »Tribuna« scria:

„Cu toții trebuie să nисуim într'acolo, ca limpezind situațiunea, pacea și buna-înțelegere se-și reiee imperiul seu în sinul partidului nostru, ca se putem face ceea-ce interesul nostru suprem pretinde: o manifestație deamnă a poporului nostru în fața Milleniului unguresc!”

Cum „Tribuna”, din Decemvrie trecut încoace, nu scrie altfel decât cum d-lui Dr. Rațiu, președintelui comitetului național, îi vine la socoteală, avem drept să credem, că tăgăduința de mai sus cuprindea lucrări, pe care dl Dr. Rațiu le avea în gând și în plan. Ear' făgăduita »manifestație deamnă« noi nu ni-o putem închipui așa, ca doară să stăm nemișcați în fața milleniului; și nici de îndeplinit mai frumos altfel nu, ca lucrând în înțelesul hotărîrii citate mai sus, a congresului naționalităților, consfințit de comitet în răspunsul dat din Pesta. Cu toate acestea trec zile după zile, săptămâni după săptămâni, și de lucrat nu vedem lucrându-se nimic! O mărturisește aceasta însuși președintele partidului nostru național, dl Dr. Rațiu în scrisoarea d-sale dela 26 Febr. a. c. publicată de „Revista Orăștiei” în nr. 7, unde zice colegilor d-sale din comitet:

»Cum era iubitul meu?« întrebă Anunțata de nou, »scrisoarea lui a fost atât de tristă, de mi frică că și scumpul meu suferă tot așa de mult ca și mine!»

Antonia de o vreme se tot uita în dreapta și în stânga, și când Anunțata îi puse întrebarea asta, ochii ei trebuie că au dat de lucrul căutat; căci ea zimbi încet:

»Cum vrei; la lumina soarelui era mai palid ca tine. Nu știu cum va fi la lumina felinarului, poate poți tu judeca mai bine!»

Cu cuvintele aceste arată o columnă de care sta răzimat un bărbat înalt.

Anunțata își opri iute mersul, dar' în clipa următoare, inima îi spuse cine stă acolo.

»Arnold!« strigă ea sfioasă, dar' cu glas plin de iubire; și îndată se opri, ear' figura cea înaltă se apropia de ea, și ea pestrecută de iubire, se aruncă în brațele lui.

»Anunțata!« — putu el rosti numai, dar' în acest cuvânt era cuprinsă toată iubirea lui cea mare! Bărbatul tare, nu putu să mai rostească nici un cuvânt când văzu fața ei cea dulce, care îi era lui cea mai scumpă pe lumea aceasta, așa de palidă, și că grija și dorul își lăsaseră urmele lor în jurul ochilor și a buzelor ei. El îi așeză lin capul la peptul lui, și-î sêrută de multe ori pêrul frumos și moale.

Antonia sta la o parte. Ea înțelegea că în clipe de acestea, chiar și ochii cei mai credincioși sînt mărturii neplăcute, și simți ea că durerea aceasta tăcută, e cu mult mai mare decât dacă ar fi plâns și s'ar fi vătat! Da, liniștea aceasta spunea o durere și o iubire, de sute de ori mai mare de cât ori ce cuvintel

„Cu această ocaziune vă atrag atențiunea și asupra faptului, că în febreria și frământarea care ne-a preocupat în decursul crizei ivite, am lăsat neîngrijite cele mai de frunte lucrări care ni-le reclamă cu cea mai mare urgență timpul înaintat, în privința continuării acțiunii politice, care ni-se impune atât prin legătura ce am făcut-o cu naționalitățile, cât și prin apropierea sərbărilor millenare“.

E o lună trecută și dela această neînveselitoare dar' adevărată mărturisire, și până la deschiderea sərbătorească a milleniului, e iarăși numai ceva peste o lună, — și cuvintele din urmă ale d-lui Dr. Rațiu se potrivesc încă și pentru azi, ca și pentru azi o lună!

Noi, soldați neînsemnați dar' credincioși ai luptei naționale, vîzându-le acestea toate, sîntem chinuți zi de zi mai mult de nedumeriri și grigi: se face ceva ori nu se face? Și pentru liniștirea noastră și a obștei celei mari românești, în aceste zile de încercături babilonice și zăpăceli, ne luăm voe a aduce aminte celor mai însemnați și mai mari, de făgăduințele și datorințele cuprinse în citatele de mai sus!

Fapte voim, și fapte cerem! De injurături sîntem sătui de trei luni! Citatele de mai sus, ne sînt buzola, ele nea rată punctul, ținuta, spre care avem să ne îndreptăm spre a eși din chaos.

Urnire din loc și lucrare în acest înțeles cerem, și noi vom fi între cei dintâi care vom aplauda și ajuta, uitând injurăturile ce le aruncă »Tribuna« asupra noastră. Până nu vom vedea însă lucrându-se, deși s'au făcut făgăduințe de lucrare, vom întreba mereu: bine, credem că veți lucra,

dar' când și ce?

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI”

A trăil..

Din leagăn micul copilăș
În plâns amar a izbucnit,
Și mama ce nu 'i-a făcut
Se-î vază carăși liniștit?

A încercat acuma tot
Ce poate născoci o mamă.
Zadarnic! Cânteci, mîngăeri,
Micușul nu le ia în samă.

De sigur el a bănuit,
Ce-î viața, 'n mîntea lui de-o zi.
Ș-a plînge dac'a început,
E că începe — a trăi..

Ion Gorun.

Unchiul Francesco.

Novelă de Villamaria.

Trad. de Letiția E. Roșca.

(Urmare din Nr. 9).

Anunțata o ascultă îndată, și în câteva minute era lângă bătrâna servitoare și ieșea pe poartă afară în străzile cele întunecate, ear' Antonia încuia iute poarta și luă cheia cu sine zicînd: »Nu-ți fie frică iubita mea, că și dacă se va auzi poarta, nu poate să-și închipue nimica, deoarece ce eu le-am cerut voe pe azi noapte se mă duc la sora mea care este foarte bolnavă!»

Anunțata se alipi fricoasă de Antonia; ea încă în viața ei pe așa vreme n'a fost pe stradă, și inima ei cercată în săptămânile aceste, începuse să-î bată mai repede și fricoasă. Ea se opri puțin; oare nu ar fi mai bine să se întoarcă — dar' asta era cea de pe urmă cale care o ar face fericită, și așa pași nainte cu inima plină de nădejde.

»Antonio, dar' dacă poate tot te-ai înșelat?« oftă ea, »bunul meu Unchiu desigur e supărat pe mine — nici nu poate fi altcum!»

»Tu lumina ochilor mei,« o asigură bătrâna »asta nu se poate! Doar' eu bine 'l-am văzut cu ce iubire se uita la tine, când te vedea așa palidă și tristă, ear' când doamna cea bătrână îi spuse că tu iubești un Eretic — pe toți Sfinții din cer, el — a zimbit«.

»O Antonie, cum se poate aceasta! Tu știi doară ce evlavios este Unchiul Francesco?»

»Asta e de tot firesc! D-nul Metropolit gîndește așa: Frumseța îngerească a Anunțatei tot va face pe sêracul tîner să se întoarcă la credința noastră.«

Anunțata oftă!

»Nu fi tristă, draga mea! o mîngăe Antonia. »In fie-care dimineață zici cu o rugăciune mai mult pentru iubitul tîu, și vei vedea numai că nu trece un an și sfinții îți vor împlini dorința, îngerul meu. Dar' ce a stat în epistola care ți-am adus'o azi dimineață? Te-am auzit umblînd ca o nebună prin casă și plîngînd, de credeam că îmi rupi inima! Așa nu te-am auzit nici odată!»

Și pășeau iute înainte.

În iubirea ei pentru Anunțata, jerfi în gând sfintei Maice a Domnului, Coralele ei, dacă va ajuta iubitei sale. Dar' acuma era timpul de a se reîntoarce! Deși îi venea greu a le aduce aminte că nu mai pot sta, ea trebuia să-î trezească.

»Signor!« șopti ea încet. »Acuma trebuie să vă despărțiți, nu mai putem sta, că ajungem prea tîrziu unde avem să mai mergem!»

Tînerul îndată lăsă din brațe pe Anunțata și 'i luă brațul zicîndu-î: »Vino inima mea, eu te voi însoți!»

»Ai primit epistola mea, steluță iubită?« o întrebă încet și se aplecă plin de iubire spre dînsa, »așa că tu ești hotărîtă să faci cel din urmă paș spre a ne feriți pe amîndoi?»

»O Arnold!... Arnold!« — și lacrimile opăcite până acuma, începură a-î curge șiroae peste față — »tu 'mi ești mai mult de cât casa părințească, mai mult de cât patria mea! Dar' asta nu o pot face, cel puțin până acuma încă nu! Lasă-mă să mai fac cea din urmă încercare, să vorbesc cu Unchiul Francesco. Dacă nici el nu-îmi poate ajuta...»

»Cum? cu Unchiul tîu, cu Metropolitul? Cu el vrei tu să vorbești despre lucrul acesta?« o intrerupse el »Pentru numele lui D-zeu, îngerășul meu, pasul acesta ne-ar duce în nefericire!»

»Nu scumpul meu,« îi răspuse ea, sîrutîndu-l cu gingășie, »tu nu-î cunoști, crede-mă! Dacă va fi înzădar, atunci Arnold, viu cu tine, îmi părăsesc casa părințească și îți voi urma ori-unde, și fără binecuvîntarea lor, deși mă tem că așa tot nu aș putea fi deplină fericită nici chiar lângă tine!»

Congregația de primăvară.

Pe Marți viitoare (24 Martie n.) este conchemată congregația comitatului nostru la adunarea sa generală ordinară de primăvară. E adunarea în care se va da seamă și despre *cheltuelile administrative ale anului trecut*. Socoata amănunțită și propunerea comitetului permanent, se află, din 3 Martie până la 23, în cancelaria de expediție a comitatului, unde fiecare poate merge a le vedea, pentru-ca apoi aflând de lipsă, să se poată rosti asupra cutărei ori cutărei părți dintrênsa.

Programul adunării stă din 49 puncte, între cari, (înșirăm numai pe care le credem mai însemnate pentru noi):

1—7, ordinațiuni ministeriale, toate de însemnătate.

Treburile de-ale comitatului.

8. *dare de seamă despre cheltuelile anului trecut.*

10. Scrisoarea fișpanului privitor la *ținerea unei adunări sărbătorești de milleniu*, și *propuneri privitoare la aceste sărbători*!

11. *Dare de seamă despre noul spital și plan despre deschiderea sărbătorească a lui.*

12. *Despre podul peste Murș între Geoagiu și Gelmar, și împrumutul de 10,000 ce trebuie făcut spre acest scop!*

13. *Urcarea plății protocolistului dela casa comitatului, cu 300 fl.*

18. *Învoiala cu „Hunyad” și „Déva és Vidéke” ca să publice planurile de regulamente, înainte de dezbateri în congregație, 19 și 20. Desbaterea regulamentelor despre păstorit și a punerii semnelor despărțitoare de pământuri pe hotar.*

21, 22 și 23. *Desbaterea cercetărilor disciplinare pornite contra protonotariului Kapczay Gyula, a fisolgăbirului Lázár Farkas, a cassarului comit. Nagy Iván, a controlorului Puy Aladár, și a solgăbirului Straus Nándor.*

Treburile comunale.

27. *Desbaterea asupra împrumutului de 30,000 ce Deva vrea să facă și recursul lui Lazar György contra lui;*

29. *Recursul lui Fried Eszkeles contra hotărârii comunei Geoagiu-de-jos, în privința arêndei.*

30. *Hotărârea Petrosenilor privitor la darea de consum și recursul lui Dr. Rosenberg.*

31. *Hotărârea Almașului-sec privitor la trecerea unor păduri pe numele foștilor grănișeri.*

32. *Hotărârea comunei Briznic de a da venitele de regalii spre scopuri școlare!*

33. *Regulamentul Hațegului privitor la arendarea dreptului de vânat.*

35. *Cererea lui Popa Nicolae și soții din Vețel, de-a să trece regalele date comunei, pe numele foștilor grănișeri.*

Și altele de mai puțină însemnătate.

Din cele înșirate poate ori-cine vedea, că adunarea de Marți, chiamă cu glas tare pe membri români să se în-

fățișeze cu toții și să fie la locul lor încercând a înriuri asupra multor din hotărârile ce sunt a se aduce, îndeosebi însă, pentru a-și putea face datorința în fața propunerii de „*adunare sărbătorească millenară*”, și pentru a sprigini propunerile cu trecerea regalelor pe numele *foștilor grănișeri*, cărora li-se cuvin, și nu comunei întregi!

Nădăjdum că domnii membri români, vor fi toți la înălțimea chemării alergând la adunare și făcându-și datorința de Români!

*

Căpătueli în prevedere.

Comisia administrativă a comitatului nostru a ținut la 10 Martie n. o adunare în care între altele, dând seamă ministrului despre mersul treburilor notariale și de matriculanți, se face ministru președinte lautor aminte, că notarii comunali și cercuali, n'o să birue să conducă multă vreme în rânduială și matriculele, slujba de »popi« noi, decât de li să se vor da încă ajutoare!

Bucurați-vă puilor de Jidani și Ungurași, cei cari nu sânteti buni de nici o ispravă, studenți aruncați ori rămași înapoi ca nebleznici, căci eată să pune vorbă bună și pentru voi, numai un lucru vi să va cere: să fiți buni — »patrioți«...

O întrebare d-lui Vicișpan.

În adunarea dela 16 Dec. anul trecut, propunând dl Vasile Dămian, ca regulamente comunale să nu se desbată înainte de a fi tipărite și trimise membrilor pentru a le putea studia de să potrivesc locului ori ba, dl vicișpan a spus că asta nu se poate, că prea ar costa mulți bani.

Dl Dr Aurel Muntean, a propus că să ne folosim dară de foile din comitat: să se publice în ele; membri le vor ceti și scopul cel bun al d-lui Dămian e ajuns. Propunerea asta a fost spriginată și de dl August A. Nicoară și a fost primită de adunare.

Dl vicișpan a făgăduit atunci în plimul adunării, că să va potrivă hotărârii, și să va pune, în acest scop, în înțelegere cu editorii foilor din comitat, *fără deosebire de limbă!*

Îo luasem în nume de bine d-lui vicișpan aceasta, ca un semn că să supune duhului dreptății. Se vede însă că de atunci s'a mai răsândit: las'o 'n p'catele ei de dreptate! Mai presus de toate eu sânt unghur, apoi slugitor al „dreptății!”

Vedem anume că cu cele două foi unghurești din Deva s'a și pus în înțelegere. A și publicat în ele planurile de regulamente ce au să se desbată (vezi p. 19 și 20 al programului adunării de Marți viitoare), și va da chiar samă adunării despre învoiala la care a ajuns (vezi p. 18 al aceluiași program) — dar până în ziua de azi, editorul „Revistei Orăștiei”, care, de nu ne înțelăm, apare și ea în comitatul Hunedoarei, n'a fost întrebat cu nici un cuvânt despre acest lucru!

Cum rămânem, d-le vicișpan, cu cuvântul dat în plimul adunării congregației, că te vei pune în înțelegere cu toate foile din comitat, *fără deosebire de limbă?*

PACEA LUMII

Italianii în Africa.

Încăerarea între trupele italiene și ale Abisiniei, se pare că are să se sfârșească. Nu s'au mai încăerat în săptămânile acestea ci s'au pus să se tîrgue asupra păci. Regele Abisiniei, Menelik, cere cam mult: despăgubiri de răboiu și mărginirea puterii italiene la o parte mică din Abisinia, ear' încolo în laturi cu ori ce putere italienească peste țeara lor! Regele Umberto al Italiei e necăjit foc și nu vrea să primească pacea asta umiltoare din partea unor sâlbatici, dar' guvernul seu cere primirea ei, căci prea mult i-ar costa urmarea luptei și poate tot vor perde. Toată Italia e în o ferbere mare, împărțită în două părți, una cerend urmarea răboiului, alta curmarea lui și retragerea din Africa! Se pare că doritorii păcii vor birui.

Pregătirile Angliei.

Pe când Italia voește să curme războiul în Africa, Anglia vrea se-l înceapă în altă parte: pornind asupra Sudanului (mijlocul Africeii). Dieta engleză a votat zilele acestea 50 milioane de funți sterlingi pentru scopuri de războiu (un funt sterling 11 fl.)

Turburări în Creta.

În insula Creta s'au iscat crâncene încăerari între locuitorii creștini și Turci. S'au întemplat mulțime de omoruri, creștinii fiind uciși fără milă de Turci. E temere că liniștea din părțile Balcanilor, restabilită cu atâta greutate, va începe acum a fi din această parte tulburată.

Furia Șpaniolilor.

Șpanioli au stăpânire peste anumite părți bogate în America. Statele-Unite americane așită pe supușii Șpanioli să nu li se mai supună. De aci revoluții în ținuturile spaniole americane. În Spania pentru asta furia e mare! S'au făcut zilele aceste mari demonstrații contra Statelor-Unite, la cari s'a dat foc unui steag american!

Rușii la hotare?

În zilele acestea s'a băgat de seamă că trupele rusești sânt, în grosul lor, așa mișcate și așezate, că sânt cu 7—8 zile de drum mai aproape de hotarele Austriei, ca până aci! La hotarele Bucovinei s'a înmulțit foarte oastea rusească: sânt cu 80,000 soldați mai mulți la aceste granițe, decum erau de obicei!

Membrii români în Congregație.

În nr. 1 al „Revistei Orăștiei” din estan am publicat lista viriliștilor români, cari în urma dării mari ce plătesc, sânt membri ai congregației comitatului nostru, la cari mai vine adaus dl Lazar Perian din Băița, trecut între viriliști mai de curând. De toți avem viriliști 37.

În cele următoare publicăm lista membrilor români alesi, a acelora adecă, cari din voința obștească a poporului alegeător, sânt trimiși în congregație, spre a-i apăra după puțină drepturile și onoarea. Eată-i:

Din cercul Romos: Pocop Herlea, P. Belei, Dr. A. Muntean, Iosif Dumitru, Nic. Andreiu, L. Bercian, Nic. Mihăilă Dr. A. Hossu Dobra: R. Anucăța, G. Herbay, I. Moldovan, A. Nicoară, I. Crainic, Dr. L. Petric, Aron Muntean, Ios. Petrovicu, Ioan Morar, I. Sârb; Petroseni: St. Radic, V. Ianza, A. Stanca, V. Dombora, B. Socol, Isidor Saturn; Iliia: D. Lăcățuș, L. Oltean, A. Pecurariu, S. Dragomir; Băița: C. Costin, Dr. C. Moldovan, I. Comșa, Dr. St. Erdélyi, I. Cosma, N. Fugăță, Dr. S. Moldovan, I. Simonaș, N. Pecurar, I. Roman, Dr. I. Radu, D. Moldovan, P. Perian, A. Moldovan, G. Drăgan, I. Fugăță, Tovic Perian, S. Băcilă, N. Pop; Hunedoara: I. Pop, F. Dima, N. Muntean, Mih. Rimbaș; Baia-de-Criș: P. Gligor, G. Giurju, M. Cosma, Dionisiu Sida, I. Giurca, T. Mihailovici, I. Micluța; Vața-de-jos: Ion Bulzan, I. Oncu, N. Turc, A. Petrescu, I. Ince, Iov. Lesig, Dav. Dane, I. Bodea; Brad: P. Rimbaș, G. Perian, N. Bedea, P. Bota, G. Împărat, V. Dămian, Dr. P. Opiș, I. German, A. Oniș, S. Ardeu; Orăștie: I. de Orbonaș, D. David, A. P. Barcianu, I. Lăzăroiu; Răcășdia: S. Borha, T. Tulea; Sălașul-de-sus: Z. Muntean, I. Chira I. Antonie, I. Chira I. Lascu; Rapoltul-mare: S. Piso, V. Pipoș, S. Filimon, P. Robotin; Geledniți: D. Popovici; Puiu: S. Vladislav, I. Bora; P. Ungur; Hațeg: M. Pop, I. Muntean.

Adecă peste 95 alesi! De toți aproape 130 membrii! Să vedem câți vor fi de față!

Pe aiurea altfel!

În ziarele din Româria aflăm înșirate amănunțit cheltuelile ce au să se facă în anul de față 1896, din vistieria țerii.

Cheltuelile despărțământului ministeriului scoalelor și bisericilor din Țeară, să urcă la suma de 26 milioane și jumătate, lei. Din această sumă partea cea mai mare să cheltuiește, firește, pentru școli, din rest să dau stipendi la studenți și să dau sumele de lipsă celor 8 metropolii și episcopii din țeară, să întrețin mănăstirile și capele în streinătate, între cari una în Paris.

La urmă aflăm că pentru susținerea moscheelor (bisericilor turcești), din Dobrogia, statul român creștin, cheltuiește 31 mii de lei la an! Din această sumă să plătesc preoții turci, păgâni, cari dela credinșii lor numai, nu s'ar putea susține.

Ei, ce ziceți la asta, d-voastră preoților creștini români, despre ajutorul ce vi-l dă guvernul unghuresc „creștin” ei?

Ce să-i faci! Altă lume p'acolo, și alta pe-aici prin Asia noastră!

Ei să opriră acum înaintea unei biserică mărețe, a cărei columne aruncau umbrele peste casa cea veche din apropierea lor. Să parea că e o mănăstire și tot-odată un palat! Era locuința Metropolitului.

»Du-te acuma scumpul meu, se rugă ea lingușindu-se, și mă lasă singură și nu mă aștepta, că dacă aș ști că tu mă aștepti mi-ar sbura gândurile tot la tine, și asta de astădată nu o voesc, că am se vorbesc cu Unchiul Francesco. Adio! Ear' tu Antonie, dute și vezi de mai este lumină în oada Unchiului.»

Încă odată să îmbrățișară, și buzele lor earăși și earăși se atinseră, apoi ea se smulse din brațele lui și fugi pe trepte în sus. —

Miezul nopții trecuse de mult, dar' Metropolitul Francesco încă nu găsise odihnă, deși venise din lung drum.

De ce oare să plimbă el prin oada cu ochii țintiți pe covoarele întunecate. Ce-i lipsește? Ce-l doare? Ce să-l fi scos din tigna lui sufletească? Este poate urmarea călătoriei lui? Nu, căci om plin de bunătate, a fost primit peste tot locul cu brațele deschise, și a isbutit în treaba în care a umblat, mai mult de cât a așteptat. Pe el nu grija stărei sale îl apăsa — nul de vre-o câteva ciasuri acum, ființa Anunțiatei îi era înaintea ochilor, și o vedea cum sta palidă și tristă, ea care-i era doară toată bucuria în viața lui singuratică!

Un sgomot sună, dar' el nu auzi nimica, atât era de adânc în cugetele lui, până ce două brațe moi îi încunjură gâtul și o voce dulce îi șopti: »Unchiule Francesco! iubitul meu unchiule! Și încă odată față ei fu ridicată

în sus tocmai cu atâta iubire cum fusese de scumpul ei, și tot așa de cu gingășie sună numele ei: »Anunțiată, iubita mea copilă!»

Să făcu o liniște mare și Anunțiată își ascunse capul la peptul Unchiului seu, și toate durerile și întristările ce-a avut să le îndure până acuma, isbucniră în lacrimi binefăcătoare și îi mai ușurară puțin inima. El o conduse la divanul cel vechiu de piele, pe care ca copilă să juca ea adeseori cu păpușa, pe când Unchiul ei scriea sau cetea.

»Vină iubita mea copilă, îi zise plin de iubire, uite, aceasta e oada cea veche cu toate mobilele ei de mai înainte, și și eu am rămas tot cel vechiu: Unchiul tîu care te iubește mult și neschimbat!»

Ea îi sêrută mâinile.

»Unchiule Francesco! Unchiule Francesco! Bunătatea ta eu nu o vrednicesc! O, cât aș vrea să fi supărat și necăjit pe mine, atunci mi-ar fi mai ușor să-ți destăinui toate, toate!»

»Tu ai destul greu de-a îndura, pentru ce să-ți îngreunez și eu viața, biată copilă, zise el cu voce plăcută!

»Ah, Unchiule, atuncia ajută-mi! suspină ea ingenunchind înaintea lui, să nu desnădăduesc, și să nu fiu silită a mi ajuta singură! Ispita să apropie de mine așa de tare și atât de amăgitoare, că am trebuit să fug la tine și se mă apăr eu însămi pe mine, de inima mea!»

Ea îi arătă Metropolitului epistola cea din urmă a iubitului ei, în care o roagă și o jură pe toată iubirea ei, să hotărăască să fugă cu el, dincolo de granițele Italiei, ca să se

cupune. Părinții lui o așteaptă cu brațele deschise ca pe fîca lor! »Unchiule, înțelegi tu ce-i aceea să-ți petreci zilele în închisoare fără iubire, pe când numai un pas trebuie să fac pentru a fi liberă, și pentru a putea avea iubire și fericire?»

Ea îi cuprinse mâinile ingenunchind înaintea lui, și privindu-i în ochi plină de încredere și nădejde. El își trecu mâna peste pîrul ei moale, fără a zice un cuvânt.

»Unchiule, iubite Unchiule, ajută-mi! Dacă nu vrei și nu poți, ce se va întempla?»

»Anunțiată, uiti că cine sânt cu? Sânt Metropolitul sîntei Biserici din Roma, care trebuie să se plece legilor bisericesti — ori și ce ar zice inima lui?»

»Unchiule! zise ea ridicându-se și atîngându-și față ei de a lui, »nu zice cuvântul cel din urmă — până nu îți voi fi spus eu toate ce am de spus. Tu știi că și el ține la credința lui ca și noi la a noastră — și așa pe calea aceasta nu pot nădăjdui nimica și chiar dacă ar face-o, nu mi-ar pricinui nici o bucurie. Ce poate fi unui bărbat mai sfânt de cât credința lui în care au trăit și murit moșii și strămoșii lui? Și nu mi-e frică de loc pentru sufletul lui; știu de ce Unchiule Francesco? Pentru-că chiar tu mi-ai spus odată, că D-zeu are copiii lui în diferite popoară. Că nu Dogmele fac creștinii adevărați!»

»Acuma, vrei să mă bați cu armele mele?» îi zise Metropolitul.

»Nu contra ta vorbesc, zise copila cu nădejde, »numai pentru mine și pentru fericirea mea! Nu a fost cel mai bun pretin al tîu din copilărie, tot de credința scumpului

meu? O Unchiule, ajută-mi! Să nu crezi că voi uita vre-odată biserica mea; — eu trăesc și voi muri în credința aceea în care tu m'ai învățat de copilă mică, dar' ajută-mă să merg pe calea cea din urmă, care să mă despărțească de trecutul meu cel nevinovat!»

Ea cară început se tremure ca mai înainte, ear' Metropolitul o luă în brațe spunându-i cuvinte pline de iubire și încurajare.

»Tu doară nu vei fi venit singură așa târziu?» întrebă el neliniștit.

»Nu, Antonia m'a petrecut, singura care nu m'a părăsit, când m'a părăsit chiar și mama mea!» Și ea povesti unchiului ei toate chinurile ce-a avut să îndure până acuma, din ziua aceea când Arnold a cerut'o de nevastă.

»Trimite-mi pe Antonia în lăuntru, copila mea, ear' tu rămâi puțin în oada cealaltă până te voiu chiema.»

Numai puțin ținu consfătuirea cu Antonia și să auzi glasul unchiului chemându-o. Ea nu aflase nimica de ce s'a vorbit, dar' ochii Antoniei sclipiau de fericire, ear' la despărțire se plecă naintea Metropolitului până la pământ!

»Aibi răbdare, favorita mea! zise el încă odată, sărutând cu iubire fruntea ei cea albă, »ce voi fi în stare să fac, voi face, numai ca pe tine se te știu ear' fericită. Dar' una cer și eu de la tine, că în zilele următoare să nu te întâlnești cu iubitul tîu, nici să-i scrii; încrede-ți fericirea ta și a lui în mine, fără frică. Antonia îți va spune mai departe, și acuma însoțească-te D-zeu, iubita mea!»

El făcu semnul crucei peste ea și o petrecu până la poartă. (Va urma).

LOTERIE.

Tragerea din 29 Februarie st. n.
 Budapesta: 68 85 33 47 32

Tragerea din 7 Martie st. n.
 Timișoara: 50 49 1 45 26

Tragerea din 4 Martie st. n.
 Sibiiu: 13 19 2 82 8

CALINDARUL SEPTĂMĂNEI
 dela 10—16 Mart. st. v.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimdarul nou
Dum. 5-a în Post, gl. 1, sft. 9.		
Dum.	10 Mc. Codrat	22 Octavian
Luni	11 P. Sofr. Patr. Ier.	23 Otto
Marti	12 Cuv. P. Teofan	24 Gavriil Ar.
Merc.	13 P. Nichifor Patr.	25 (+) B. Vest.
Joi	14 Cuv. Benedict	26 Ludger
Vineri	15 Mc. Agapie	27 Rupert
Sămb.	16 M. Sabin	28 Malcu

Jucării, Lampe, Lumini și Petroleu.

Representanța Primei societăți Vieneze de asigurare de sticlărie.

Am onoare a vă încunoștiința, că am deschis aici în casele D-nei Eleonora Kaess (Strada-Târgului Nr. 5) sub firma mea înprotocolată

C. WALLEPAGI

o prăvălie de sticlărie, chipuri, porcellană și marfă de collonie.

Fiind nusuința mea de a servi mușterii mei solid și după dorință, îmi permit a atrage atențiunea onoratului public cu deosebire asupra depositului meu bogat sortat în marfă de sticle și porcellană necesară pentru casă și cuină, ce o primesc din fabricele cele mai mari precum și marfă de colonie, ce o țin calitatea cea mai bună.

Totodată ve notific cu toată stima, că primesc efectuarea de sticlărit și de incadrat (a pune în rame) cu prețurile cele mai eține și în timpul cel mai scurt.

Asigurându-vă de servițiu solid și prompt pe lângă prețuri eține, îmi iau voie a vă cere binevoitorul sucurs și sprigin — și semnez

Cu stimă

C. WALLEPAGI.

(308) 10—15

Requisite de mâncare și mărfuri de argint de China.

Rame de ferși, Icoane sfinte și Oglinzi

Prăvălie de închiriat.

Negustoria mixtă, bine arangiată și cu toate drepturile provăzută

a lui

ADAM IRHAȘ

din Băița (H. Boicza) **să dă spre închiriat**, dimpreună cu o casă,

un magazin, o pivniță și o bucătărie.

Doritorii să se adreseze la subscrisul direct :

Cu toată stimă

Adam Irhaș

comerciant în Băița (H. Boicza.)

(309) 3—5

ANUNȚ.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștiința P. T. public din Orăștie și jur, că posed în magaziiile mele, ce le am de un timp de 21 ani,

TOT FELUL DE PESCARIE

sărată, asigurând On. Public, că pot concura cu ori-care comersant de această branșă, atât ce privește calitatea mărfurilor, cât și diferența prețurilor.

Posed anume: **Crap** mare și mic, **Somn**, **Morén**, **Plătică**, **Ciortan**, **Tarasea** (Veveriză), **Scrubii** (Heringi), de mai multe feluri, **Ruși** (Muscali) cu butoaiele, **Lacherdă** (Lapardon); **lore negre** de România moi și tescuite, **lore roșii** moi și tescuite.

Trimet en gros, asemenea și pachete cu posta ori și unde.

Asemenea în **Hațeg** și **Brașov**, am deposit de aceste mărfuri,

Rog dar' pe On. public atât de aici, cât și din orașele mai sus numite, a mă onora cu comande și a mă cerceta, promițând că-mi voi da silința a satisface tuturor cerințelor On. public, întru cât îmi va sta în putință.

(310) 5—5

Cu deosebită stimă

Vasilie M. Bidu

comersant de pescărie în Orăștie.

Diplomă de onoare
1890.

Medalie de aur
1894.

„MINERVA“
 Institut tipografic, societate pe acții

Fundată în anul 1888.

în Orăștie (Szászváros).

Fundată în anul 1888.

OPURI și BROȘURI
 PLACATE

Bilete de logodnă și cununie

Carte și epistole.

Couvertes în toată mărimea

NOTE

Circulare și preț-curenturi.

Comande din afară

se efectuesc repede.

„REVISTA ORĂȘTIEI“

Apare în fiecare Sâmbătă.

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe 1 an 3 fl., — pe 1/2 1 fl. 50 cr., pe patru luni 1 fl.

ABONAMENTELE SUNT A SE FACE LA:

„Minerva“ institut tipografic în Orăștie (Szászváros).

Aceasta tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.

BILETE de VISITĂ

după plac și cerere.

Registre și imprimare

pentru toate speciile de serviciuri.

Bilanțuri, Compturi, Adrese și Anunțuri.

Tipărituri de tot felul pentru **BĂNCILE ROMĂNEȘTI.**

Prețurile

cele mai moderate

Domnul Eugen Brote ne-a trimis în zilele acestea din București scrisoarea de mai jos, cu rugarea să o publicăm în „Revista Orăștiei“.

Cum asupra d-lui Brote s'au scris de două săptămâni atât de mult, ne-am ținut de datorință a-i da noi, prin publicarea scrisorii trimise, puțința de a zice și d-sa un cuvânt în chestia ce atât de aproape îl privește rămânând, firește, autorului ei toată răspunderea pentru densa.

Eată-o:

O scrisoare

a d-lui **Eugen Brote**

O parte considerabilă a presei române politice de preste Carpați, a devenit de un timp încoaci foarte certăreață.

Cu multă patimă și pe un ton cu totul neobișnuit în deprinderile noastre ziaristice, ea a deschis o campanie de atacuri, ce se îndreaptă mai ales în contra acelor, cari au întemeiat și au susținut preste un deceniu «Tribuna». Deși se împlinesc în curând trei ani de zile, de când eu mi-am părăsit patria și am eșit din rândurile colegilor mei din comitet, totuși nu sunt trecut cu vederea în această campanie ziaristică, ba în timpul din urmă am ajuns a fi chiar ținta principală a atacurilor cu deservire neîntemeiate.

Nu mă ocup cu gândul ca să răspund la acele atacuri, și se dau astfel nouă hrană certurilor uricioase, cari la urma urmelor nu pot decât să deplaseze întreaga noastră luptă națională și să o preschimbe într-o păruială casnică, pentru care nimeni afară de iubitorii de scandaluri, să mai poarte un interes. Țin însă de datorința mea, ca în mijlocul învălmășelilor produse și a intrigilor cultivate — după-ce doi ani și jumătate am tăcut — se adresez amicilor mei de principii și tovarșilor mei de luptă, vre-o câteva cuvinte, prin care să-mi precizez pozițiunea și să-mi descoper totodată vederile asupra situațiunii politice.

Când în urma persecuțiilor îndreptate de guvernul unguresc contra mea, m'am hotărât a continua activitatea mea politică afară din patria și m'am stabilit la București, «Tribuna» a publicat cu iscălitura mea o scrisoare, care cred a nu fi de prisos a o reproduce astăzi întocmai, fiindcă ea cuprinde pe lângă altele și o precizare a situațiunii de atunci și principiile politice, cari m'au călăuzit în toată activitatea mea dezvoltată în străinătate.

Eată scrisoarea din cuvânt în cuvânt:

Dela existența ei și până astăzi «Tribuna» a îndurat pentru apărarea și susținerea leală a programului partidului național român, multe neajunsuri. Dela bărbații, care au întemeiat acest ziar, l-au susținut, l-au spriginit și l-au redactat, s'au cerut multe și mari jertfe în bani, în muncă și în libertate personală. Nu înzadar însă s'au adus aceste jertfe. Dacă astăzi partidul național e consolidat și puternic,

dacă deslegarea cestiunii române se află în primul plan al discuțiilor politice, dacă astăzi ne bucurăm de multe simpatii în patrie și înafară de patrie, o bună parte a acestor rezultate obținute, sunt roadele acelor jertfe.

În măsura însă, în care ne consolidăm și sorții de isbândă sporiau, în aceeași măsură adversarii nostri loviau mai tare și mai greu în «Tribuna». În timpurile mai recente aceste lovituri aveau caracterul unei *resbunări politice* și trebuiau să producă în toate părțile impresia, că ținta lor e nimicirea acestui organ al partidului și înfrângerea puterii de acțiune a bărbaților, care îl conduc.

În considerarea mijloacelor politice modeste, de care noi dispunem peste tot în lupta noastră, ajungerea acestei ținte ar fi însemnat în împrejurările de față, un eșec al partidului. Eram deci cu toții datori, dar' mai ales eu, ca actualul proprietar și editor al «Tribunei», după-ce dela întemeierea ei am stat în toate timpurile adeseori furtunoase, *neclintit* lângă ea, să căutăm a zădărnici tendențele adversarilor. Nu-mi era deci permis să părăsesc terenul de luptă, mai ales acum nu. când pe deoparte toți redactorii «Tribunei» au fost aruncați în temniță, iar pe de altă parte comitetul central al partidului e chemat să se-virșească *mari și însemnate lucrări*, dela care nici eu, nici colegii mei nu ne putem dispensa.

În deplină conștelegere cu comitetul central al partidului, voi continua, deocamdată afară de patrie, a pune modestele mele puteri în serviciul revindicării drepturilor poporului român din Transilvania și Ungaria, și mă voi strădui, pe cât timp mă bucur de încrederea amicilor și a conșoților mei de luptă, a-mi împlini cu scumpătate misiunea ce o am ca fiu credincios al poporului român.

Ținta noastră a tuturor care ne-am grupat în jurul steagului partidului național, nu e lupta și discordia, ci *pacea și concordia între popoarele patriei*. Pacea și concordia se pot însă dobândi numai pe *principiul egalei îndreptățiri* a tuturor acestor popoare. Nemulțumirea adâncă, de care sunt bătute popoarele nemaghiare din Ungaria prin neîndreptățirea lor, e o continuă primejdie pentru *Ungaria însăși*, pentru întreaga *monarchie habsburgică*, pentru învecinatul regat al *României*, pentru *statele triplei alianțe* și politica lor de pace. Voim să dispară în *mod firesc* și prin *mijloace legale și pacifice* această nemulțumire. Ea nu va putea dispărea însă pe cât timp sîntem guvernați prin *legi excepționale* și prin măsuri ce se iau de cătră stat anume pentru *asuprirea* noastră. Când cerem dar' înlăturarea acelor legi și măsuri excepționale contra noastră, nu cerem privilegii, ci cerem ca noi alături cu celelalte popoare, care constituiesc statul, să ne putem, pe baza *egalei îndreptățiri*, desvolta culturalicește, ne-jigniți unul prin altul și în deplină libertate. Cerem să se facă cu puțință, ca fiecare popor să considere statul, nu ca asupritorul individualității sale etnice, nu ca exploataatorul forței sale economice, ci ca pe *adeveratul seu ocrotitor*, căci numai astfel va fi cu puțință, ca toate popoarele împreună și fiecare în particular să aducă cu *aceeași dragoste jertfele de avere și de sânge pe altarul patriei*, și să o apere contra dușmanului comun.

Scopurile noastre politice sînt deci pe cât de *lămurite*, de atât de *leale și patriotice*. Toate silințele presei, ce stă în serviciul politicii de maghiarisare, de a pune în sarcina Românilor *alte scopuri și tendințe*, au rămas zădarnice. Nici șirul lung de cercetări judecătorești ce s'au făcut contra noastră, nici procesele politice pornite de guvern contra Românilor, și judecate în mod nefiresc și nejust prin jurații *maghiari*, pe temeiul unei *legi excepționale*, n'au putut dovedi nimic ce ne-ar putea compromite politicește.

Sîntem excluși din parlament prin o *lege electorală*, care cuprinde *dispoziții excepționale*, ce au de scop anume să împedec reprezentarea populațiunii române din Transilvania: sîntem paralizați, la alegeri, afară de aceste dispoziții excepționale ale legii, prin o *for-*

mare de cercuri electorale, care nu se limitează nici prin *numărul alegătorilor*, nici prin *extensiunea teritorială* și permite astfel a adăuga la numărul alegătorilor români un număr mai mare de alegători neromâni, aduși din părți ori-cât de îndepărtate pentru alegerea unui deputat; sîntem *înlăturați din administrație și asupriți prin organele ei, sîntem neîndreptățiti în justiție, în instrucție și în folosirea limbii noastre, prin o călcare îngăduită de puterea statului a unei legi votate de parlament, sancționată de Monarch și neabrogată: a legii de naționalități; ni-se jignesc drepturile autonome, garantate prin legi, ale bisericilor noastre naționale*. Și când ne plângem de aceste legi și măsuri excepționale, când protestăm contra călcărilor de legi existente în detrimentul nostru, când protestăm contra tuturor nedreptăților ce avem să suferim, sîntem dați în *judecată*. Dar' nici judecata nu ni-se face decât tot în *mod excepțional*. Avem în deosebire de cealaltă Ungarie, o lege de presă anume pentru Transilvania, alcătuită pe principii absolutiste din vremuri de stări de asediu. Această lege excepțională s'a aplicat până acuma *numai* contra Românilor. Inzestrat cu această lege excepțională, guvernul nu ne trimite cu acuzările sale înaintea tribunalelor ordinare, ci înaintea curții cu jurați. Sediul curții cu jurați era la Sibiu, și după-ce cetățenii germani ai acestui oraș au achitat în vre-o câteva rânduri pe Români acușați, guvernul a mutat sediul curții dela Sibiu la Cluj. Cetățenii maghiari din Cluj, care stau pe punctul de vedere al *șovinismului* și al *exclusivismului maghiar*, au condamnat și condamna pe toți, care nu primesc acest punct de vedere, ce stă în diametrală contrazicere cu principiul egalei îndreptățiri. Cu ajutorul acestei legi de presă excepționale și a judecării și mai excepționale ce ni-se face, sîntem trimiși pe *patru sau mai mulți ani la temniță*, pentru-ca să amuțescă toate glasurile, care pretind pacea și buna înțelegere între popoarele patriei.

Nu ne simțim cu nimic vinovați și trebuie să considerăm aceste osânde date de adversarii nostri drept o *resbunare politică*, care nu numai ne îndreptățește, dar' ne și îndatorează a ne păstra libertatea pentru a putea duce lupta la un bun sfârșit în folosul națiunii, al patriei și al Tronului.

București, 8/20 Noemvrie 1893.

Eugen Brote.

Multe s'au schimbat dela această dată, multe s'au împlinit din cele ce se prevedeau atunci, îndeosebi «Tribuna» ca organ autorizat al partidului este *nimicită* și a devenit astăzi organul al unei fracțiuni, care pune interesele sale mai pre sus de interesele naționali. Cine s'ar mai îndoi după cele petrecute dela 15 Noemvrie a. tr. încoaci, că puterea de acțiune a Comitetului național este *înfrântă*?

Deși mi-am dat multe silințe ca să împedec ambele aceste catastrofe, apelând la bunul simț al colegilor mei din Comitet și accentuând totdeauna armonia și concordia, care singure ne puteau conserva încrederea poporului și ne puteau asigura isbânda; totuși *elemente străine*, ce s'au vîrit între noi, *mijloace de corupțiune*, cari au fost folosite în potriva noastră, *intrigile* ce s'au țesut în giurul nostru — nu toți dintre noi aveau tăria și orientarea politică pentru a le rezista — au fost mai puternice decât legăturile politice și de amicitie, cari ne uniau mai înainte.

După ce am părăsit patria nici pozițiunea mea nouă, nici chemarea mea nu-mi permiteau, și chiar puțința îmi lipsea, ca să inriuresc în *mod hotărîtor* asupra atitudinii comitetului național și al partidului. Dar' și altcum trebuia

se mă feresc chiar de exercierea unei asemenea influențe, de oare-ce colegii mei rămași acasă păreau hotărîți a merge de aci încolo *calca lor proprie*, a lega nouă amicitii cu elemente, cari până aci s'au dovedit puțin binevoitoare cestiunei naționale, și a conduce barca încredințată lor prinde toate stâncile și în ciuda tuturor furtunelor ce amenințau, așa precum credeau *densii* că este mai bine. Am dat deci în curând după expatrierea mea, și «Tribuna» de amână, și am pus-o în *grijea și răspunderea comitetului național*, am renunțat totodată la ori-și-ce ingerență asupra foii, și nu mi-am asigurat nici batăr restituirea capitalului, ce investisem în aceasta întreprindere, numai ca comitetul să nu fie *jignit prin nimic*, să aibă *deplină libertate de acțiune* și să dispună despre *toate mijloacele de conducere*. După diferite legănări și șovăiri la procesul Memorandului și în temniță, colegii mei în sfârșit s'au văzut earăși la caminele lor. Sub pretextul unei «regulări de avere națională» președintele partidului, susținut de o parte a comitetului și combătut de alta, nu s'a sfiit a cere *ajutorul tribunalului regesc unguresc* pentru complanarea unor disensiuni politice ivite în sinul comitetului. Acest pas neprecugetat și pripit, însoțit și de acte de violență, a rupt toate zăgăzurile, a dat curs liber patimilor și a prăsit certurile, cari încurcând au acoperit cu nămolul lor întreaga cestiune națională. Eu nu puteam să împedec nici aceasta rușine, fiindcă toate legăturile mele cu colegii mei de acasă se reduceau la unele sfaturi binevoitoare, cari în situațiuni hotărîtoare luau forma de Memorii, ce mă credeam dator a le da. Sfaturile au fost desconsiderate și memoriile puse la dosar. Prin urmare ori câte silințe s'ar face de a prăvăli răspunderea pentru înrăutățirea situațiunii în comparare cu cea dela 1893 asupra altora, această răspundere rămâne *întreagă și în toată estinderea ei, în sarcina colegilor mei din comitet rămași acasă*, și mai ales în sarcina *conducerii nechibzuite a preșidentului*. Dl dr. Ioan Rațiu a primit în Ianuarie 1892 partidul național român închiegat, tare, puternic, bine organizat și însuflețit; d-sa presidia un comitet conducător, omogen și unitar, avea la dispoziția d-sale ca președinte al partidului un organ de presă bine întemeiat, care reprezenta vederile politice ale tuturor Românilor de bun simț și era respectat în patrie și în străinătate; astăzi aceiași Români de bun simț privesc cu uimire, întristare și indignare la spectacolele rușinoase ce se desvâlesc zilnic în jurul conducerii partidului, membrii comitetului sînt desbinați și îndușmăniți, iar «Tribuna» cultivă cu predilecție cearta și vrajba între frați, uitând cu deservire de cauza națională, nu mai reprezintă decât o fracțiune, și în străinătate și-a perdut toată reputația. Eată cruda realitate, cum se presentă ori și cui, și care nu este atât rezultatul atacurilor adversarilor nostri maghiari, ci mai mult al *slăbiciunilor și greșelilor în conducerea partidului*.

Chiemarea mea ca emigrat politic nu putea fi nici odată ca să iau respun-

derea pentru situația din patrie, ci era se fac cunoscută cauza română în străinătate și să-i câștig simpatii. M'am dedicat deci acestei chemări cu atât mai cu inimă, cu cât pe de o parte partidul național încă în întrunirea sa dela anul 1890 a precizat poziția sa față cu politica externă a monarhiei și a făcut apel la cercurile hotărâtoare ale Ligei de pace din Europa centrală, ear' de altă parte prea puține s'a putut face pentru-ca situațiunea politică a Românilor să fie cunoscută în afară de hotarele patriei. Am căutat deci să-mi fac și să întretin legături cu oameni politici și cu bărbați de stat, cărora să le espun prin graiu viu suferințele și neîndreptățile poporului român, și în același timp am publicat unele scrieri, menite a înfățișa pe temeiul actelor și documentelor, înaintea străinătății cauza română. E adevărat, că în regatul român, legăturile ce am avut fericirea a le face și întreține, se restrâng numai la partidul național liberal. Dar' nu e vina mea, dacă acest partid numără între adereții sei cele mai glorioase nume a-le neamului românesc, dacă numai în acest partid, care cuprinde aproape toată țara, am aflat un adevărat simțământ național și amici sinceri ai imperiului austro-ungar. Incât modestele mele publicațiuni au corespuns așteptărilor juste, nu sunt competent a judeca. Însă numeroasele scrisori, ce am avut plăcerea a primi din străinătate dela bărbați de stat de cea mai înaltă poziție, mă îndreptătesc a crede, că publicațiunile mele n'au fost trecute cu vederea.

În aceste publicațiuni mi-am manifestat fără șovăire *credeul meu politic*, pe care m'am încercat a-l motiva cu argumente tari. Dela aparițiunea publicațiunilor *nimic* nu s'a schimbat în stările de suferințe a-le poporului român.

Nemulțumirile lui reale și netăgăduite de nimeni, există și astăzi, fiindcă există și legile excepționale, prin care el este guvernat; legea electorală nedreaptă cu faimosă împărțire a cercurilor, e încă în vigoare; legea de naționalități urmează a fi călcată; drepturile autonome a le bisericilor române sunt jignite; Românii sunt înlăturați din administrație și asupriți; ei sunt neîndreptățiți în justiție, în instrucție și în folosirea limbei lor. E deci cu puțință ca să stau astăzi pe un alt punct de vedere politic, decât pe acela, pe care am stat în scrisoarea mea dela 8/20 Noemvrie 1893 și în toate publicațiunile mele de atunci încoaci?

Ținând seamă de aceste împregiurări și preste tot de activitatea mea politică din trecut, pot să rămân foarte rece și să întimpim cu fruntea ridicată cea mai nouă campanie ziaristică, ce s'a deschis în contra mea sub titlul de reclamă:

„Desvălirea trădării naționale“.

»Epoca«, »Adevărul« și »Ziua«, trei ziare din București, cari representă una pe boierii, alta pe antidinastici și a treia pe așa numiții »radicali«, s'au pus în serviciul acestei campanii. M'am ferit totdeuna a dobândi bunăvoință acestor gazete. Poporul românesc din Transilvania și Ungaria a susținut o luptă grea și seculară în contra boieriei ungurești, a rămas însă cu toate aceste, deși asuprit, dinastic și un popor iubitor de ordine. Aș trebui să despectez publicul, cătră care mă adresez și totodată pe mine însumi, dacă m'aș ocupa de amănuntele poveștilor, în cea mai mare parte fantastice și lipsite de ori-ce fond real, cari se înșiră de aceste trei gazete, și reproduse mai în urmă de »Tribuna« cu și fără iscălitura d-lui Popovici, unul dintre colegii mei. Aceasta »trădare« are particularitatea a nu se întemeia pe nici un singur fapt,

ci numai pe discusiuni și conversațiuni petrecute în cercuri intime, și destăinuie în mod fals și tendențios. Destăinuitorul a participat și densul la toate aceste discusiuni și conversațiuni, cari în realitate n'au produs nici un rezultat politic. Cu toate aceste țin pentru a risipi ori-ce nedumerire să declar în mod precis și lămurit:

că n'am avut nici odată ocazie să discut sau să negociez cu cineva asupra condițiunilor, sub care Românii ar fi gata să renunțe la lupta lor politică;

că nu mă simt nici îndreptățit, nici autorizat să fac asemeni discusiuni sau negocieri;

că nu m'am ocupat nici odată cu gândul a contribui sau a stăruî la constituirea în Transilvania a unui partid guvernamental;

că n'am nici o cunoștință despre vr'o intenționată reformă a legii electorale, ba din contră, ținând seamă de declarația mai recentă a guvernului unguresc în parlament, aceasta reformă nici nu se are în vedere;

că stau neclintit pe același base politice, pe care am stat totdeuna, și țin și acum ca în trecut să rămân în conformitate cu vederile și simțămintele generale ale poporului.

Conflictul între Maghiari și Români nici nu s'ar putea înlătura, decât prin *recunoașterea și realizarea sinceră a principiului egalei îndreptățiri* a popoarelor, ce constituiesc partea ungară a monarhiei habsburgice. Guvernul și parlamentul Ungariei au se proclame și se ducă în îndeplinire *de la sine, fără nici o inriurire din afară*, nu în urma unor negocieri și tocmeli, ci *constrînși numai prin necesitățile guvernării și prosperării statului*, acest principiu fundamental, înscris de Români de veacuri în toate programele lor politice și asupra

căruia nu încapă nici negociare nici tocmeală.

Campania »desvălirii trădării naționale« se presentă deci pentru orî ce om cu judecată, ca o *nouă încercare a slăbi pozițiunea partidului național*, și alături cu nimicirea »Tribunei« ca organ autorizat al partidului, și cu înfrângerea puterii de acțiuni a Comitetului național, ea trebuie să pună pe gânduri pe ori ce Român de bun simț. Adversarii nostri maghiari, care se simt foarte nevinovați de aceste lovituri grele ce ni le dăm noi înșine, ajung pe zi ce merge în situațiuni mai favorabile față cu noi. Dacă partidul național nu va ști să pună capăt operei de distrugere și de devastare, ce se săvârșește în domeniul și în socoteala lui, necesitatea pentru recunoașterea și realizarea principiului egalei îndreptățiri se va presenta pentru guvern și parlament *tot mai puțin urgentă*.

Mai săptămânile trecute am refuzat amicilor mei de acasă, cari stăruiau pentru întemeierea unui nou ziar, concursul meu. Am refuzat acest concurs nu pentru-că n'aș fi convins despre necesitatea unei acțiuni, ci fiindcă n'am voit ca aceasta acțiune să fie influințată prin mine, care mă aflu afară din patrie, și n'am nici chemarea, nici datorința a conduce și influința acțiuni acasă în patrie. Dacă nu se vor simți nici în partid, nici în popor trebuința unei acțiuni preste tot, care să ducă la înlăturarea conflictului, rolul meu în străinătate încetează dela sine. Rămân cu mângâerea, că în timpul cât am stat în serviciul causei naționale, am lucrat din inimă curată, din patriotism, și din toate puterile mele pentru promovarea ei.

București, 3/15 Martie, 1896.

Eugen Brote.